

Marek Suska

**Korespondencja dyrektyw
redagowania i interpretowania
tekstu prawnego**

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
WYDAWNICTWO

Marek Suska – doktor nauk prawnych, Uniwersytet Śląski w Katowicach. Specjalizuje się w teorii i filozofii prawa. Interesuje się przede wszystkim problemami stanowienia i wykładni prawa oraz związków pomiędzy tymi dwoma obszarami działalności prawniczej. W ostatnim czasie analizuje problematykę prawa symbolicznego. Do jego zainteresowań należą także problemy bioetyki, ochrony zwierząt i prawa administracyjnego.

**Korespondencja dyrektyw
redagowania i interpretowania
tekstu prawnego**

Marek Suska

**Korespondencja dyrektyw
redagowania i interpretowania
tekstu prawnego**

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2023

RECENZJA

Adam Dyrda

Przemysław Kaczmarek

PATRONAT HONOROWY

Maćkowi Kłodawskiemu

Spis treści

ROZDZIAŁ 1

- 13 _____ **Postulat korespondencji dyrektyw redagowania i interpretowania tekstu prawnego. Wprowadzenie**
- 14 _____ 1.1. Postulat korespondencji dyrektyw redagowania i interpretowania tekstu prawnego. O tytule pracy
- 18 _____ 1.2. Kto kształtuje korespondencję?
- 23 _____ 1.3. Korespondencja dyrektyw: statyczna czy dynamiczna?
- 25 _____ 1.4. O inspiracji do przeprowadzenia badań: studia amerykańskie
- 28 _____ 1.5. Cele badawcze
- 30 _____ 1.6. Zakres badań
- 35 _____ 1.7. Metodyka badań
- 37 _____ 1.8. Zawartość monografii

39 _____ **Część ogólna**

ROZDZIAŁ 2

- 41 _____ **Prawodawca o dwóch twarzach**
- 46 _____ 2.1. Pierwotna wersja koncepcji racjonalnego prawodawcy
- 49 _____ 2.2. Dwie twarze racjonalnego prawodawcy
- 53 _____ 2.3. Co wiadomo o faktycznym prawodawcy?
- 55 _____ 2.4. Pierwsza twarz prawodawcy racjonalnego: prawodawca faktyczny?
- 57 _____ 2.5. Druga twarz prawodawcy racjonalnego: interpretator?
- 61 _____ 2.6. Błąd legislacyjny
- 67 _____ 2.7. Podsumowanie

ROZDZIAŁ 3

- 69 _____ **Przebieg procesu legislacyjnego**
- 70 _____ 3.1. Rozpoczęcie prac nad projektem ustawy
- 74 _____ 3.2. Pozakomisyjne konsultacje i ich wpływ na projekt ustawy
- 76 _____ 3.3. Szczegółowe rozpatrzenie projektu ustawy

80	3.4. Poprawki na etapie szczegółowego rozpatrzenia projektu ustawy
85	3.5. II czytanie projektu ustawy. Dodatkowe sprawozdanie komisji
87	3.6. III czytanie projektu ustawy i przygotowanie tekstu uchwalonej ustawy
88	3.7. Adiustacja projektu ustawy
93	3.8. Pozycja legislatorów – zadania Biura Legislacyjnego

ROZDZIAŁ 4

99	Dyrektywy redagowania tekstów prawnych
100	4.1. Zasady techniki prawodawczej: wprowadzenie
104	4.2. Zasady techniki prawodawczej: obowiązywanie, adresaci, sankcje
109	4.3. Zasady techniki prawodawczej w praktyce sejmowej
112	4.4. Wątpliwości i zastrzeżenia dotyczące treści dyrektyw redagowania
116	4.5. Pozaprawne źródła techniki prawodawczej

ROZDZIAŁ 5

123	Czynniki utrudniające realizację dyrektyw redagowania
123	5.1. Pośpiech legislacyjny
137	5.2. Bezwładność legislacyjna
145	5.3. Wykonanie inicjatywy ustawodawczej przez posłów
148	5.4. Nadmierny zakres zmian w projekcie ustawy w fazie sejmowej oraz łączenie projektów do wspólnego rozpoznania
149	5.5. Duża objętość i przekrojowość projektów
153	Podsumowanie części ogólnej

157 — Część szczegółowa

ROZDZIAŁ 6

159	Dyrektywa języka prawnego
160	6.1. Interpretacyjna dyrektywa języka prawnego
167	6.2. Redakcyjna dyrektywa języka prawnego
172	6.3. Problemy z realizacją dyrektywy języka prawnego
173	6.4. Wątpliwości i zastrzeżenia dotyczące treści dyrektywy języka prawnego
179	6.5. Przekraczanie granic spójności wewnątrzdziedzinowej z ustawą podstawową
183	6.6. Dyrektywa języka prawnego – o zakresie korespondencji między interpretatorami a redaktorami. Podsumowanie

ROZDZIAŁ 7

- 187 _____ **Dyrektywa języka prawniczego**
 188 _____ 7.1. Interpretacyjna dyrektywa języka prawniczego
 195 _____ 7.2. Redakcyjna dyrektywa języka prawniczego?
 196 _____ 7.3. Problemy z realizacją dyrektywy języka prawniczego
 200 _____ 7.4. Wątpliwości i zastrzeżenia dotyczące treści dyrektywy języka prawniczego
 206 _____ 7.5. Dyrektywa języka prawniczego – o zakresie korespondencji między interpretatorami a redaktorami. Podsumowanie

ROZDZIAŁ 8

- 209 _____ **Dyrektywa języka powszechnego i dyrektywa języków specjalistycznych. Słowniki językowe**
 210 _____ 8.1. Interpretacyjna dyrektywa języka powszechnego i dyrektywa języków specjalistycznych. Słowniki językowe w interpretacji prawa
 213 _____ 8.2. Redakcyjna dyrektywa języka powszechnego i dyrektywa języków specjalistycznych. Słowniki językowe w redagowaniu prawa
 214 _____ 8.2.1. Poprawność językowa projektu ustawy
 216 _____ 8.2.2. Powszechnie przyjęte znaczenie. Znaczenia specjalistyczne
 223 _____ 8.2.3. Znaczenie podstawowe
 226 _____ 8.3. Dyrektywa języka powszechnego i dyrektywa języków specjalistycznych – o zakresie korespondencji między interpretatorami a redaktorami
 229 _____ 8.4. Z jakich słowników korzystać?
 232 _____ 8.5. Wątpliwości i zastrzeżenia dotyczące treści dyrektywy języka powszechnego i dyrektywy języków specjalistycznych. Czas powstania słownika
 237 _____ 8.6. Podsumowanie

ROZDZIAŁ 9

- 239 _____ **Dyrektywy zakazu wykładni synonimicznej i zakazu wykładni homonimicznej**
 239 _____ 9.1 Interpretacyjne dyrektywy zakazu wykładni synonimicznej oraz zakazu wykładni homonimicznej
 241 _____ 9.2. Redakcyjne dyrektywy konsekwencji terminologicznej
 243 _____ 9.3. Problemy z realizacją dyrektyw konsekwencji terminologicznej
 247 _____ 9.4. Dyrektywy zakazu wykładni synonimicznej oraz zakazu wykładni homonimicznej – o zakresie korespondencji między interpretatorami a redaktorami. Podsumowanie

ROZDZIAŁ 10

- 249 _____ **Dyrektywa zakazu wykładni *per non est***
249 _____ 10.1. Interpretacyjna dyrektywa zakazu wykładni *per non est*. O „zbędności”
elementów tekstu prawnego
250 _____ 10.2. Redakcyjne dyrektywy unikania powtórzeń i treści nienormatywnych
252 _____ 10.3. Problemy z realizacją dyrektyw unikania powtórzeń
i treści nienormatywnych
261 _____ 10.4. Wątpliwości i zastrzeżenia dotyczące treści dyrektyw
unikania powtórzeń i treści nienormatywnych
265 _____ 10.5. Dyrektywa zakazu wykładni *per non est* – o zakresie korespondencji
między interpretatorami a redaktorami. Podsumowanie

ROZDZIAŁ 11

- 269 _____ **Dyrektywy odnoszące się do systematyki ustawy**
269 _____ 11.1. Systematyka ustawy: ustalenia wstępne
273 _____ 11.2. Interpretacyjne dyrektywy odnoszące się do systematyki ustawy
278 _____ 11.3. Redakcyjne dyrektywy odnoszące się do systematyki ustawy
283 _____ 11.4. Problemy z realizacją dyrektyw odnoszących się do systematyki
wewnętrznej ustawy
285 _____ 11.5. Problemy z realizacją dyrektyw odnoszących się do systematyki
zewewnętrznej ustawy
291 _____ 11.6. Dyrektywy odnoszące się do systematyki ustawy – o zakresie
korespondencji między interpretatorami a redaktorami.
Podsumowanie
293 _____ **Podsumowanie części szczegółowej**

ROZDZIAŁ 12

- 297 _____ **Dążenie do korespondencji dyrektyw redagowania
i interpretowania tekstu prawnego. Zakończenie**
299 _____ 12.1. Trudności w osiągnięciu korespondencji dyrektyw redagowania
i interpretowania tekstu prawnego
303 _____ 12.2. Postawy interpretatorów wobec błędów legislacyjnych

311 _____ **Bibliografia**
343 _____ **Indeks osób**
349 _____ **Summary**

Podziękowania

Wydanie książki przez początkującego autora ze świata akademickiego daje mi szansę na złożenie podziękowań najważniejszym osobom, bez których nigdy nie doszedłby do tego miejsca. Dzisiaj takim autorem jestem ja.

Korzystając z tej okazji, w pierwszej kolejności chciałbym wyrazić ogromną wdzięczność Pani Profesor Agnieszce Bielskiej-Brodziak, która była i jest dla mnie nie tylko prawdziwą inspiracją naukową, lecz również prawdziwym przyjacielem.

Dziękuję Panu Profesorowi Zygmuntowi Toborowi za danie mi szansy naukowego rozwoju i za wiarę w mój potencjał, nawet gdy ja sam w niego nie wierzyłem.

Serdeczne podziękowania składam na ręce dyrektora Biura Legislacyjnego Kancelarii Sejmu RP, Pana Doktora Piotra Kędziory, za stworzenie możliwości przeprowadzenia badań, których wyniki prezentuję w niniejszej monografii. Gorąco dziękuję również wszystkim legislatorom, bez których życzliwości nie udałoby się zrealizować tego przedsięwzięcia. Dziękuję także Pani Doktor Małgorzacie Tyrybon za pomoc w skonstruowaniu kwestionariusza wywiadu pogłębionego.

Panom Profesorom Bartoszowi Liżewskiemu i Grzegorzowi Wierczyńskiemu dziękuję za podjęcie się pełnienia funkcji recenzentów w moim przewodzie doktorskim oraz za wysiłek, jaki włożyli w tę pracę.

Dziękuję moim najbliższym za wsparcie i ogromną cierpliwość. Aneto, Mamo, Tato – macie swój nieoceniony wkład w to wszystko, co mi się w życiu udaje.

Chciałbym też wykorzystać tę wyjątkową okazję, aby podziękować za wszystko mojemu wspaniałemu wychowawcy z czasów szkolnych, Marcinowi Kraćkowi – bardzo się cieszę, że trafiłem w życiu na takiego Nauczyciela.

Niniejsza monografia oparta jest na tekście rozprawy doktorskiej pod tym samym tytułem, obronionej 17 września 2020 roku na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.

Indeks osób

- Aleinikoff Thomas Alexander 45
Alexander Larry 30
Allan Trevor Robert Seaward 21
Andrejew Igor 277
Andruszkiewicz Marta 14
Andrzejewski Piotr 142
- Bałaban Andrzej 18, 20, 106
Bańko Mirosław 221, 225, 230
Barnes Jeffrey 123
Bartmiński Jerzy 270, 271
Bartosiewicz Adam 166
Bartoszewicz Michał 215
Bator Andrzej 48, 56, 61, 105
Baude William 25
Bąkowski Tomasz 105
Bekrycht Tomasz 14
Berek Maciej 98, 99, 113, 116, 117, 119,
120, 124, 145, 146, 147, 173
Bielska-Brodziak Agnieszka 11, 19, 20, 30,
31, 32, 34, 45, 54, 55, 57, 66, 72, 77,
82, 86, 131, 145, 149, 161, 162, 166,
167, 187, 192, 194, 200, 211, 212,
213, 219, 221, 233, 235, 239, 241,
274, 285, 308, 309
Bielski Piotr 251
Biernat Tadeusz 47, 69, 108, 305
Bies-Olak Monika 282
Błachut Michał 104, 105, 106, 108, 109
Bogucki Olgierd 60, 108, 161
Bogusz Mariusz 100, 104, 108
Bojanowski Eugeniusz 191
Borowicz Adam 55, 57
Borski Maciej 72, 124
Bowman Geoffrey 113
Brejza Krzysztof 228
Bressman Lisa Schultz 26, 27, 28
- Breyer Stephen 55
Brudney James J. 42
Brzeziński Bogumił 41, 42, 163, 166, 180,
183, 188, 189, 190, 193, 194, 211,
212, 239, 240, 273, 274
Brzeziński Jacek 105
Bułajewski Stanisław 105
Buttler Danuta 216
- Choduń Agnieszka 101, 108, 160, 209,
210, 212, 214, 215, 216, 217, 218,
220, 221, 232, 233, 234
Chruściak Ryszard 98
Chybalski Piotr 82, 86, 90, 93, 111
Ciapała Jerzy 151
Cichy Bogdan 85
Cohen Julius 13
Cormacain Ronan 105, 106, 114
Cross Jesse M. 65, 298
Cyrul Wojciech 14
Czaja Jacek 47
Czapla Wiesław 86
Czarnik Zbigniew 192, 193, 308
Czelakowska Anna 221, 230, 233, 234
Czepita Stanisław 161, 214
Czeszejko-Sochacki Zdzisław 99, 103
- D'Amato Anthony 235
Danek Danuta 271
Darkowski Tomasz 196
Dębski Ryszard 66, 308
Dickerson Reed 45
Dixon Rosalind 236
Dobrowolski Marek 34
Doerfler Ryan D. 44, 64, 149
Doroszewski Witold 219, 224, 230
Dubisz Stanisław 219, 225, 230, 231

- Dudek Michał 29, 60
 Dudzińska Agnieszka 76, 138, 147
 Dukiet-Nagórska Teresa 162, 180
 Dunaj Bogusław 220, 230
 Dziewulska-Gaj Izabela 108, 241
- Entrikin J. Lyn 53
 Eskridge William N. Jr. 42, 45, 235, 236
- Farber Daniel A. 236
 Fish Stanley 18, 54, 58
 Florijn Nico 111
 Frickey Philip P. 42
 Fried Michael S. 64
- Gajowniczek Alina 286
 Gardocki Lech 164
 Gawrysiak Tadeusz 47, 48
 Gerhardt Michael J. 236
 Gizbert-Studnicki Tomasz 14, 160, 171, 187, 297
 Gluck Abbe R. 26, 27, 28, 58, 236, 297, 308
 Goetz Klaus H. 138, 149
 Gold Andrew S. 62, 64
 Golden John M. 250
 Grochala Beata 159, 160
 Grotkowska Katarzyna 192
 Grzybowski Tomasz 180, 235
 Gubała Marcin 34, 131, 279
 Gudowski Jacek 61, 146, 258, 263
 Gwiżdż Andrzej 168, 291
- Hasen Richard L. 143
 Horn Nick 282
- Howiecki Radosław 20
 Izdebski Hubert 183
- Jabłońska-Bonca Jolanta 252
 Jadacka Hanna 220, 224
 Janiszewska Beata 183, 193
 Jaroszyński Tomasz 99, 105
 Jellum Linda D. 62
- Kaczor Jacek 16, 104, 105, 106, 108, 109
- Kahneman Daniel 137
 Kamiński Mariusz Antoni 77
 Karp Janusz 45
 Karpus Karolina 165
 Katulski Jarosław 81
 Katz Martin F. 18
 Kędziora Piotr 11, 71, 72
 Klink Bart van 257, 258
 Klorek Magdalena 82
 Klubińska Maja 233
 Kłodawski Maciej 19, 29, 99, 101, 116, 117, 119, 120, 144, 191, 236, 249, 250, 261, 265, 266
 Kmita Jerzy 46, 235
 Knetsch Jack L. 137
 Kobylński Konrad 43, 54
 Kokoszczyński Marcin 160
 Koksanowicz Grzegorz 53
 Konarski Marcin 168
 Konca Paulina 227
 Konieczniak Przemysław 190
 Korobkin Russell 137
 Korybski Andrzej 13
 Koszowski Maciej 166
 Kotowski Artur 189
 Kozak Artur 14, 15, 45, 46, 52, 53, 56, 59, 60
 Koźmiński Krzysztof 97, 263
 Krawczyk Przemysław 193
 Krell Matthew Reid 13
 Królikowski Michał 45, 96, 237
 Kruk Maria 187, 191, 281
 Kubacki Ryszard 166
 Kubicka Emilia 212, 221, 230, 233
 Kubuj Katarzyna 71, 72, 94
 Kuczyński Tadeusz 162
 Kudej Marcin 72
 Kunert Jolanta 105
 Kurcman Paweł 172
 Kustra Ewa 53, 108
- Lang Wiesław 47, 48
 Lasiński-Sulecki Krzysztof 183
 Laskowska Marzena 71, 72, 94
 Latos Tomasz 97
 Lembcke Oliver W. 257

- Leszczyński Jerzy 31
 Leszczyński Leszek 31, 170, 191, 192, 274
 Litwińczuk Hanna 199, 205, 308
 Łżewski Bartosz 11, 52, 165
- Łabieniec Paweł 159, 160
 Łętowska Ewa 52, 143, 196, 205, 206
- Maciołek Wojciech 219, 221, 230
 Malinowska Ewa 187, 209
 Malinowski Andrzej 18, 72, 99, 100, 269,
 270, 271, 272, 276, 282, 284
 Manning John F. 26, 42, 44, 46
 Markowski Andrzej 214, 216
 Mastalski Ryszard 165, 166, 169
 Maśnicki Jędrzej 136
 Matczak Marcin 42, 43, 44, 51, 58, 59, 63
 Matsiborchuk Valeriy 95
 McGowan Miranda Oshige 58
 Mendelson Nina A. 25
 Metzger Gillian E. 143
 Michalak Anna 212
 Michalska Anna 14
 Michalska-Warias Aneta 170
 Mikuli Piotr 36
 Miller Wojciech 87, 282
 Morawski Lech 14, 47, 48, 50, 51, 62, 63,
 67, 162, 163, 165, 176, 177, 188,
 189, 193, 210, 211, 226, 237, 239,
 241, 249, 274, 277, 278, 293, 308
 Morawski Wojciech 183
 Moś Urszula 257
 Mularski Krzysztof 237
 Myszogład Marcin 107, 111
- Nagle John C. 63
 Nelson Caleb 30
 Neumann Richard K. Jr. 53
 Niebrzegowska-Bartmińska Stanisława
 270, 271
 Niesiołowski Jerzy 252
 Nisbett Richard E. 50
 Nourse Victoria Frances 25, 26, 54, 310
 Nowak Leszek 46, 47, 48, 56, 57, 61
 Nowikowski Ireneusz 170
 Nykiel Łukasz 84, 119, 134, 182, 246
- Nykiel Włodzimierz 166
- O'Connell Anne Joseph 27, 236
 Oliver-Lalana Daniel 250, 257
 Orłowski Wojciech 71, 147
 Osajda Konrad 202
 Osuch Sławomir 182, 265
 Otręba Krzysztof 61
- Pacho Jerzy 286
 Patryas Wojciech 184
 Patyra Sławomir 124, 125
 Pawłowicz Krystyna 81
 Pełka Michał 18
 Petrażycki Leon 13
 Piecha Bolesław 84, 87
 Piekarczyk Sławomir 205
 Piotrowski Ryszard 236, 258
 Piotrowski Tadeusz 221, 229
 Piórkowska-Flieger Joanna 170
 Pisarek Walery 271
 Piszko Robert 23, 107
 Płoski Łukasz 58
 Po Rosa 27, 236
 Podgórecki Adam 13, 241, 327
 Posner Richard Allen 41, 58
 Prakash Saikrishna 30
 Pruszyński Michał 159
 Przybylski-Lewandowski Filip 191
 Przywora Bogusław 124
 Pulka Zbigniew 241
 Purdy Roger 95
- Radwański Zbigniew 137
 Radzewicz Piotr 69, 77, 145
 Raz Joseph 58
 Rączka Magdalena 165
 Rickless Samuel C. 63
 Riedl Krzysztof 201
 Robertson Michael 58
 Romanowicz Marcin 192, 194
 Ryle Gilbert 54
- Sachs Stephen E. 25
 Sadłoń Przemysław 90, 196
 Sadowski Marianne 18

- Sala-Szczypiński Marcin 47, 305, 307
 Saloni Zygmunt 230
 Sarnecki Paweł 168, 169, 274, 276, 277
 Sawczuk Mieczysław 168
 Schacter Jane S. 25, 26
 Seidman Ann W. 95
 Seidman Robert B. 95
 Shobe Jarrod 25
 Siehr Angelika 257
 Siwek Kamil 189, 190, 193, 194, 195
 Skoczylas Andrzej 175
 Skuczyński Paweł 20, 197, 308
 Słowik Patryk 92, 134
 Sobczak Krzysztof 61, 143, 146, 196, 258, 263
 Sokołowski Jacek K. 136
 Solan Lawrence M. 42, 53
 Sollors David M. 64
 Sprawka Lech 228
 Staśkiewicz Wiesław 19, 29, 51, 274, 308
 Stawecki Tomasz 52, 171, 192, 274, 308
 Stec Roman 187
 Stefaniuk Małgorzata 255, 256
 Stępiak Kamil 105, 108
 Stolicki Dariusz 136
 Studnicki Franciszek 55, 270, 271
 Sulikowski Adam 61, 309
 Sunstein Cass Robert 30
 Suska Marek 41, 61, 173, 194, 229, 231, 285, 303
 Syryt Aleksandra 69, 94
 Szczucki Krzysztof 307
 Szereda Andrzej Jan 305
 Szmyt Andrzej 71, 72, 281
 Szpunar Maciej 165
 Szulc Jakub 147
 Szymanek Jarosław 45, 93, 96, 121
 Szymaniak Piotr 92
 Szymczak Mieczysław 230
- Święć Rafał 121
- Thagard Paul 50
 Thaler Richard H. 137
 Tiersma Peter M. 42
 Tkacz Sławomir 101, 229, 307
- Tobor Zygmunt 11, 22, 31, 41, 42, 43, 44, 45, 54, 58, 62, 64, 167, 189, 192, 193, 205, 211, 212, 213, 219, 221, 229, 233, 234, 235, 274, 275, 278, 305, 306, 307, 309
- Trzciński Janusz 41, 165, 274
 Turska-Kawa Agnieszka 135
- Urbanowicz Waldemar 146
- Vermeule Adrian 30
- Waldron Jeremy 13
 Wang Alice A. 229
 Warylewski Jarosław 160, 216, 241, 251, 291
 Waśkowski Eugeniusz 44, 46, 160, 212, 232, 234, 237, 240, 273, 274, 275
 Wawrzyniak Jan 72, 141
 Wiącek Marcin 203
 Wierczyński Grzegorz 11, 22, 24, 100, 101, 102, 110, 115, 168, 214, 216, 217, 218, 223, 224, 241, 251, 252, 256, 265, 272, 279, 280, 282, 291
 Wintgens Luc J. 13, 50, 67
 Wiszowaty Marcin Michał 86, 121
 Wojtczak Sylwia 60, 101, 102, 105, 107, 110
 Woś Krzysztof 93
 Wróbel Włodzimierz 96, 237
 Wróblewska Iwona 108
 Wróblewski Bartłomiej 250, 261, 276
 Wróblewski Bronisław 187, 209
 Wróblewski Jerzy 14, 15, 30, 46, 48, 102, 162, 163, 184, 210, 235, 239, 240, 241, 249, 269, 273, 274, 275
 Wronkowska Sławomira 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 29, 36, 46, 53, 54, 87, 92, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 125, 146, 148, 160, 162, 165, 168, 169, 175, 202, 209, 214, 216, 217, 218, 223, 241, 251, 252, 270, 272, 280, 291, 298, 306, 307, 347
- Xanthaki Helen 22, 23, 103, 113

- Zajac Włodzimierz 13
Zajęcki Maurycy 250, 261, 276
Zalasiński Tomasz 69, 105, 110
Zaleśny Jacek 115
Zeifert Mateusz 32, 192, 193, 205, 215,
234
Zembrzusi Tadeusz 203
Zieliński Maciej 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22,
23, 46, 49, 51, 55, 56, 65, 66, 103,
107, 110, 161, 162, 163, 168, 169,
175, 183, 187, 188, 189, 190, 200,
201, 203, 204, 211, 212, 213, 214,
215, 216, 217, 218, 219, 222, 223,
234, 235, 240, 241, 251, 252, 270,
272, 273, 274, 277, 278, 280, 291,
293, 294, 298, 308, 347
Ziemiński Zygmunt 107
Ziółkowski Michał 69
Zirk-Sadowski Marek 46, 57, 59, 60
Zubek Radosław 138, 149
Zubik Marek 36, 61
Zwierzchowski Eugeniusz 72

Żmigrodzki Piotr 213, 219, 220, 221, 224,
230, 231, 233, 234
Żółtek Sławomir 206
Żurowski Sebastian 221, 230, 231, 233

Marek Suska

**Correspondence of directives
for editing and interpretation of legal text**

Summary

In the 1980s, Sławomira Wronkowska and Maciej Zieliński formulated the postulate of correspondence between the directives of drafting legal texts and the directives of interpreting them. They stressed that there should be some kind of relationship between the way a legal act is drafted and the way it is interpreted. Drafters of legal texts must, therefore, take into account the way legal acts are read, and interpreters must take into account the way legal acts are drafted. Both sides of this specific dialogue – drafters and interpreters – should consistently and constantly observe each other's actions and adjust to each other.

The purpose of the monograph was to empirically explore the aforementioned postulate by comparing selected interpretive directives with corresponding drafting directives and the circumstances of their application within the framework of Polish legal culture, which is an example of a system of statute law. In the opinion of the author of this study, the mere identification of the corresponding directives is insufficient – even if any interpretive directive is reflected in a drafting directive, this does not mean that the latter is implemented in practice. It is therefore necessary to examine the extra-normative, non-directive factors determining the legislative process. The combination of normative and non-normative perspectives made it possible to determine more precisely to what extent established interpretive directives can help the interpreter discover the intent of the legislator.

The paper focuses on first-level interpretive directives, i.e. those that enable interpreters to read the meaning of expressions used in the legal text. The author seeks to verify whether commonly accepted interpretive directives reflect the actual way legal texts are drafted. The scope of the research includes: (1) the directive of the legal language, (2) the directive of the language of lawyers, (3)

the directive of the common language (reference to dictionaries), (4) the directives of the prohibition of synonymous interpretation, the prohibition of homonymic interpretation and the prohibition of *per non est* interpretation, (5) the directives relating to the systematics of the law (the so-called *argumentum a rubrica*).

First, the author briefly reconstructs how the above-mentioned directives are understood in the theory of legal interpretation. Then the author attempts to determine whether the interpretive directives are reflected in the adopted drafting directives. However, as already noted, even if the drafting directives require, for example, the achievement of terminological consistency between different legal acts or the elimination of non-normative content from legal acts, this does not mean that these directives are actually and fully implemented in lawmaking practice. Therefore, an attempt has been made to determine how drafting directives function in the legislative process – how they are understood, whether they are fully implemented, and when they are implemented and when they are not. The assistance of parliamentary legislators, i.e., professional, politically unaffiliated officials employed in the Chancellery of the Sejm of the Republic of Poland, whose role is to assist MPs in their work on laws, was essential here.

As part of the research, the author first observed the work of the parliamentary legislators. Secondly, the legislators were then interviewed in detail about their lawmaking practices. The research material consisted of 23 in-depth interviews, abundantly cited in the monograph itself. In addition, the author analyzed the full minutes of the meetings of two parliamentary committees, that is, the Justice and Human Rights Committee and the Health Committee in selected years of the seventh and eighth terms of the Polish Parliament. On this basis, the conclusion was drawn that legislators are indeed striving to implement drafting directives in draft legislation, and, more importantly, these efforts meet with the acceptance of the politicians. Representatives of the government or MPs are not opposed to amending draft laws in such a way that, without modifying the intention behind them, they arrive at the most precise phrasing in the legal act. At this point, however, two very important observations should be made.

The legislative process is often – and perhaps increasingly often – affected by significant circumstances that make it difficult to formulate legislation in accordance with drafting directives. The most common and also the most

dangerous phenomenon is the excessive pace of the legislative process. In addition to haste, it is worth noting the phenomenon of legislative inertia or the so-called by-passing of bills. Such circumstances promote the appearance of legislative errors (author's errors), i.e. places in legal acts whose reading will be difficult for interpreters due to the lack of implementation of drafting directives in them. Legislative errors result from poor organization of the legislative process or from the recognition of the prevalence of political values, such as building political support, over legal values, such as the unambiguity of a legal act.

The research also identified situations in which drafting directives were not applied in the legislative process not so much because of unfavorable circumstances, but rather as a result of a conscious decision by legislators. These situations were identified as "doubts and reservations" about the content of these directives, related either to disagreement with the resulting requirements or to a lack of clarity in the directives. For example, with regard to a drafting directive reflecting reference to legal language, it can be questioned whether it provides only implicit or explicit reference to legal definitions contained in other legislation. In the author's view, these identified concerns and objections can help interpreters refine their interpretive directives, but also provide material for interpreters and drafters to increase the scope of the correspondence that exists between interpretive directives and drafting directives.

Redakcja
Joanna Szewczyk

Projekt okładki
Łukasz Kliś

Korekta
Marzena Marczyk

Łamanie
Tomasz Kiełkowski

Redaktor inicjujący
Przemysław Pieniążek

Nota copyrightowa obowiązująca do 30.06.2024
Copyright © 2023 by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

Sprzymyamy otwartej nauce. Od 1.07.2024 publikacja dostępna na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0)

Wersja elektroniczna monografii zostanie opublikowana w formule wolnego dostępu w Repozytorium Uniwersytetu Śląskiego www.rebus.us.edu.pl

 <https://orcid.org/0000-0002-0950-5588>
Suska, Marek
Korespondencja dyrektów redagowania
i interpretowania tekstu prawnego / Marek
Suska. Wydanie I. - Katowice : Wydawnictwo
Uniwersytetu Śląskiego, 2023

<https://doi.org/10.31261/PN.4160>
ISBN 978-83-226-4283-2
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-4284-9
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawnictwo@us.edu.pl

Druk i oprawa
volumina.pl Sp. z o.o.
ul. Księcia Witolda 7-9
71-063 Szczecin

Wydanie I. Ark. druk. 22. Ark. wyd. 235. Papier offset 90g. PN 4160. Cena 69,90 zł (w tym VAT)

Interpretatorzy prawa zakładają m.in., że prawodawca konsekwentnie stosuje pojęcia na przestrzeni całego aktu prawnego (zakaz wykładni synonimicznej/homonimicznej) czy że nie wprowadza do tekstu żadnych zbędnych fragmentów (zakaz wykładni *per non est*). Czy tego rodzaju założenia interpretatorów trafnie odzwierciedlają sposób pracy prawodawcy? I czy osoby obsługujące proces legislacyjny uwzględniają w swojej pracy narzędzia, za pomocą których prawo to następnie będzie odczytywane? Aby odnaleźć odpowiedź na to pytanie, autor przeprowadził analizę obowiązującego prawodawstwa i podjął badania o charakterze socjologicznoprawnym, z wykorzystaniem metod analizy tekstu, obserwacji uczestniczącej oraz wywiadów pogłębionych z legislatorami pracującymi w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu RP. Wyniki badań oraz płynące z nich wnioski zaprezentował w monografii *Korespondencja dyrektyw redagowania i interpretowania tekstu prawnego*.

Patronat honorowy

Cena 69,90 zł (w tym VAT)

ISBN 978-83-226-4284-9

9 788322 642849

Więcej o książce

